

Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Anpassad grundskola i Östhammars kommun
2025

Inledning

Östhammar kommuns anpassade grundskola har i nuläget 26 elever med inriktning ämnen och ämnesområden och omfattar årskurs 1-9, träningsskolan och 11:ans fritids. Anpassade skolan är belägen på Vretaskolan som är en F-3 skola med tillhörande fritidshem. Totalt går det drygt 220 elever på Vretaskolan. Skolans elevhälsoteam består av skolkurator, skolsköterska, speciallärare, specialpedagoger och yrkes- och studievägledare. Skolan leds av en rektor som delas med Vretaskolan och Vallonskolan i Gimo och dessa 3 skolor blev under hösten 2024 till ett gemensamt skolområde.

Planen beskriver anpassade grundskolans främjande, förebyggande och åtgärdande arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling under 2024 samt en utvärdering av föregående års plan.

Vision

I Östhammar kommuns anpassade skola ska alla elever och vuxna känna sig trygga. Vi skapar tillsammans en miljö där vi kan utvecklas och känna glädje och lust att lära oss nya saker. Vi utgår från ett demokratiskt förhållningssätt och visar respekt för allas lika värde. Vårt mål är att alla elever ska växa upp och bli trygga och utifrån den egna förmågan bli självständiga individer.

Lagstiftning

Diskriminering och trakasserier regleras i Diskrimineringslagen (2008:567) och kränkande behandling i Skollagen (2010:800). Arbetet tar utgångspunkt i FN:s konvention om barnets rättigheter. Utrednings- och åtgärdsskyldighet föreligger för skolan vid kännedom eller påtalande av diskriminering och kränkande behandling. Om skolan inte vidtar skäliga åtgärder, brister i dokumentation eller om skolans plan inte lever upp till lagstiftningens krav, kan huvudman åläggas att betala skadestånd eller diskrimineringsersättning till utsatt elev.

Diskriminering

Diskriminering är enligt lagstiftning när skolan på osakliga grunder missgynnar eller negativt särbehandlar en elev kopplat till en eller flera diskrimineringsgrunder. Dessa grunder är kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck och ålder.

Trakasserier

Trakasserier är uppträdanden som kränker en elevs värdighet. För att klassas som trakasserier skall uppträdandet ha samband med en eller flera diskrimineringsgrunder. Trakasserier kan vara fysiska, verbala, psykosociala eller ske via texter och bilder. Såväl elever som skolpersonal kan göra sig skyldiga till trakasserier.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är i likhet med trakasserier, uppträdanden som kränker en elevs värdighet fysiskt, verbalt, psykosocialt eller genom texter och bilder. Skillnaden är att kränkande behandling inte kopplas till diskrimineringsgrunder. Såväl elever som skolpersonal kan göra sig skyldiga till

kränkande behandling. Mobbning kan ses som en form av kränkande behandling, som innebär ett upprepat negativt beteende mot en elev.

Barnkonventionen – svensk lag

Barnkonventionen ger en definition av vilka rättigheter som borde gälla för alla barn i världen. Sverige ratificerade Barnkonventionen 1990 och 1 januari 2020 blev Barnkonventionen lag. Detta innebär att Barnkonventionen tas in i den nationella lagstiftningen. Den får därmed samma rättsliga status som andra nationella lagar. Artiklar i Barnkonventionen som är speciellt viktiga i arbetet för att förebygga kränkande behandling och diskriminering är Artikel 2: Rätten att inte diskrimineras utifrån ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, funktionsnedsättning, börd eller ställning i livet.

Skolans arbete

Skolans arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling kan beskrivas utifrån tre olika nivåer; främjande, förebyggande och åtgärdande insatser.

Främjande arbete

Det främjande arbetet riktas mot alla elever utan förekommen anledning som en naturlig del i skolans verksamhet. Arbetet genomförs av alla vuxna på skolan och i alla möten med eleverna. Anpassade grundskolan arbetar aktivt med en inkluderande lärmiljö för att alla elever ska kunna nå målen utifrån sina förutsättningar och behov. Tydlig struktur på skoldagen och gemensamma regler skapar bra förutsättningar för lärande och en lugn och trivsamt miljö. Med fokus på goda relationer mellan alla, både elever och personal, skapar vi trygghet och delaktighet. Utöver det dagliga arbetet genomförs gemensamma aktiviteter som t.ex. olika temaveckor, fadder dagar och traditioner vid högtider. På rasterna finns det alltid personal ute med eleverna. Det finns även planerade rastaktiviteter som leds av en vuxen.

Samplanering mellan skolan och 11:ans fritids skapar en röd tråd genom elevernas skoldag och bidrar till att stärka ett positivt klimat och goda relationer. Att skolan delar lokaler med Vretaskolan ger möjlighet till en nära samverkan och att tillsammans arbeta utifrån olikheter och allas lika värde.

All personal får kontinuerlig vidareutbildning i syfte att fortsätta utveckla ett gemensamt förhållnings- och arbetssätt utifrån skolans värdegrund och främjande av likabehandling. Skolans plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling presenteras på klassråd, skolråd, föräldramöten, arbetsplatsträffar och vid introduktion av nyanställd personal.

Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet består av aktiva åtgärder för att förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det förebyggande arbetet görs i fyra steg.

1. Kartläggning/undersökning av risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
2. Nulägesanalys av orsaker till risker.

3. Fastställande av mål och genomförande av åtgärder för att förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling samt främjande av lika rättigheter och möjligheter.
4. Uppföljning och utvärdering av arbetet.

Åtgärdande arbete – Anmäla, utreda och åtgärda diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Med åtgärdande arbete menas hur och vem på skolan som ska agera vid misstanke eller påtalande av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. I Östhammars kommun finns en gemensam handlingsplan för det åtgärdande arbetet.

Vid misstanke eller påtalande föreligger en skyldighet att skyndsamt påbörja en utredning. I Östhammars kommun används det digitalt verktyget Draftit KB Process för att rapportera och utreda kränkande behandling i förskolor och skolor.

Vårdnadshavare uppmanas att ta kontakt med skolan vid misstanke om att någon av skolans elever blivit utsatt. Samtliga vuxna på skolan har ett ansvar för att uppmärksamma och arbeta mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Elevhälsan har en viktig roll som stödande och vägledande i arbetet.

Arbetsgång vid misstanke om diskriminering, trakasserier och kränkande behandling:

- När personal får information om eller blir vittne till diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling ingriper denne direkt för att bryta situationen och värna om de som är berörda.
- Vid misstänkt kränkning mellan elever samtalar personalen med de inblandade för att få reda på allas upplevelser av vad som hänt och vilka åtgärder som behövs. Om en personal misstänks ha kränkt en elev samtalar rektorn med de berörda.
- Personal som ingripit upprättar en kränkingsanmälan och kontakter berörda vårdnadshavare. Genom anmälan informeras rektor samt huvudman om händelsen. Personalen informerar mentor och annan aktuell personal.
- Huvudman fattar beslut om huruvida ärendet, i och med de initiala åtgärderna, kan anses utrett eller om ärendet ska utredas vidare.
- Om ärendet ska utredas vidare utser rektor ansvarig för utredningen. När personal misstänks för kränkning av en elev är det dock alltid rektor som gör utredningen. Utredning, åtgärder och uppföljning dokumenteras i Draftit KB Process.

Ansvar och delaktighet

Elever

Elevernas delaktighet är av stor betydelse och anpassas efter behov. Eleverna deltar aktivt i det främjande arbetet och är engagerade i de olika aktiviteterna. I det förebyggande arbetet svarar eleverna varje läsår på en trygghetsenkät samt deltar i trygghetsvandringar. Eleverna får ta del av kartläggningen och komma med förslag till det fortsatta arbetet.

I mentorssamtal och utvecklingssamtal samt vid olika hälso- och trivselsamtal med elevhälsan ges eleverna enskild möjlighet att prata om hur de upplever trivseln och tryggheten på skolan och att lämna synpunkter och förslag på åtgärder. Varje klass har regelbundna klassråd i syfte att främja delaktighet och inflytande. I elevrådet deltar sedan representanter från varje klass.

Skolpersonal

Arbetslaget träffas regelbundet för möjlighet till ett gemensamt främjande, förebyggande och åtgärdande arbete. Arbetslaget ansvarar för att planera och genomföra främjande aktiviteter.

I det förebyggande arbetet bistår arbetslaget vid genomförande av kartläggning och är delaktiga i nulägesanalys, mål, genomförande av åtgärder och uppföljning. Skolans personal är tillsammans med eleverna under hela skoldagen och har ansvar att uppmärksamma och agera på risker och misstanke av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Mentor

Mentorn har en viktig roll i att vara en förebild och skapa struktur och trygghet för eleverna. Mentorn har ett nära samarbete med elever och vårdnadshavare för att tidigt uppmärksamma elevers behov av stöd. Vid behov har mentor även kontakt med andra aktörer som hälso- och sjukvård, habilitering och psykiatri.

Mentorn samverkar med övrig skolpersonal i det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet.

Elevhälsan

Elevhälsan deltar i det dagliga värdegrundsarbetet och har ett nära samarbete med övrig personal på skolan. Elevhälsan bidrar med sin kompetens i arbetet med att skapa en god lärmiljö.

Elevhälsan är delaktig i arbetet med att ta fram planen. Elevhälsan ansvarar bl.a. för handledning, sammanställning av kartläggning, analys, mål, åtgärder och uppföljning som görs av eleverna och arbetslagen.

Skolledning

Skolledningen ansvarar för att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja elevers likabehandling och att motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Rektor ansvarar för att det finns rutiner för arbetet och att det efterföljs av all skolpersonal. Rektor ansvarar för att planen upprätthålls, utvärderas och uppdateras årligen.

Kartläggning och nulägesanalys

Kartläggningen sker genom elevenkäter, trygghetsvandringar, genomgång av statistik gällande kränkingsanmälningar samt synpunkter och förslag som lämnats in.

Vårdnadshavare ges möjlighet att vid föräldramöten och skolråd diskutera frågor som rör trygghet och skolans främjande, förebyggande och åtgärdande arbete. Vid behov erbjuds även enskilda möten. Eleverna får ta del av enkätsvar och diskutera arbetet i klasserna och i elevrådet. Arbetslaget analyserar kartläggningen och reflekterar över de observationer och samtal som sker

i olika former med eleverna i det dagliga arbetet. Utifrån analysen väljs prioriterade förbättringsområden ut och mål och aktiviteter för det fortsatta arbetet fastställs.

Skolans nulägesanalys

Skolpersonalen upplever att det är en bra stämning på skolan. Eleverna ges stimulans, vägledning och stöd utifrån behov. Eleverna upplevs trivas och ha det bra tillsammans. Det är goda relationer mellan eleverna och mellan eleverna och personalen. Det förekommer sällan konflikter eller någon form av kränkningar. Om svårigheter uppstår så hanteras det direkt.

Eleverna har en god närvaro och det finns ett bra samarbete med vårdnadshavare och andra samverkansinstanser. Det finns ett behov av att fortsätta arbeta med trygghet i samband med aktiviteter utanför de egna lokalerna och i mötet med utomstående.

Elevernas åsikter och tankar

Eleverna uppger att de trivs och känner sig trygga i skolan. De svarar positivt på frågor om bl.a. trygghet på lektioner, relationer med vuxna på skolan samt delaktighet. De yngre eleverna uppger också trygghet i matsalen. I samband med aktiviteter utanför de egna lokalerna och när de är tillsammans med andra så upplever flera av eleverna oro och otrygghet. I kartläggningen framkommer tydliga svårigheter vid vistelse i idrottshallens omklädningsrum. Otryggheten beror dels på brister i den fysiska miljön och dels på att det kan vara många där samtidigt samt personer som är obekanta för dem. Eleverna på högstadiet har en del av undervisningen på Vallonskolan och äter även lunch där. De beskriver att de kan störas av höga ljud och att de kan känna sig otrygga i mötet med Vallonsskolans elever. Utifrån elevernas svar på Trygghetsenkäten 2024 känner sig 100% av eleverna på AGR helt och delvis trygga i att komma till skolan på morgonen. Den största ökningen av nöjdhet påvisas i frågan om eleven känner sig trygg på lektionerna där pojkarnas svar ökat med 50% och flickorna ökat med 16% jämfört med 2023.

Mål och uppföljning

Målen tas fram utifrån kartläggningar och den nulägesanalys som gjorts. Uppföljning av planens mål sker årligen och utifrån denna upprättas en ny plan. Ansvarig för detta är skolans rektor.

Prioriterade mål 2024

Mål

Alla elever ska få vägledning i att känna trygghet i möten med obekanta.

Åtgärder

Eleverna har förberetts i god tid innan när skolan väntar ett planerat besök eller att klassen ska göra en utflykt/studiebesök, detta sker både muntligt och via visuellt stöd.

Utfall

Personalen arbetar aktivt med främjande av kommunikation och planering under hela dagen vilket skapat trygghet för eleverna.

Mål

Alla elever ska känna trygghet utanför skolan

Åtgärder

Anpassad grundskola arbetar mycket med att skapa trygghet i samband med besök utanför skolan till trygga platser så som Gimodammen och lekparken mm. Eleverna busstränas och tränar på att gå själv till och från bussen och tränar självständigheten med att gå till och från skolan själv. Detta har skett både muntligt och med visuellt stöd och i ett samarbete med elevernas vårdnadshavare.

Utfall

Flera elever har under året uppnått självständighet i träning med att gå till och från skolan och skolskjutsarna.

Mål

alla elever ska känna sig trygga med att byta om i omklädningsrummet i samband med idrott och simning.

Åtgärder Vuxna har under året bytt om tillsammans med eleverna i ett tryggande syfte och visuellt stöd har använts vid behov. Det har tyvärr inte åtgärdats med separata omklädnings bås eller draperier under 2024 från kommunens sida. Personalen har sett till att det finns möjlighet att komma lite före eller efter idrottslektionen för att bemöta elever som har svårt att byta om med andra.

Utfall

En tillgänglig lärmiljö är grunden i skolans verksamhet. Det sker ett kontinuerligt arbete med att uppmärksamma elevers förutsättningar och behov samt tillämpning olika stödinsatser. Några elever tycker fortfarande att det känns jobbigt att byta om inför andra och frågan om separata omklädnings bås eller draperier att byta om bakom. Frågan kvarstår till Östhammars kommun angående önskemål om detta.

Prioriterade mål 2025

Nuläge/behov	Mål	Åtgärd	Ansvar	Uppföljning
Elever har svarat i trygghetsenkäten -24 att de tycker att aktiviteterna på fritids inte är så roliga och att det känns som att man ibland inte får den hjälp man behöver.	Att eleverna känner att det är meningsfulla aktiviteter och att varje elev får den hjälp som efterfrågas utifrån sitt individuella behov.	Diskutera och belysa detta i personalgruppen och ha ett gemensamt förhållningssätt ut till eleverna.	All personal som arbetar på fritids	Juni och december

Nuläge/behov	Mål	Åtgärd	Ansvar	Uppföljning
Otrygghet vid vistelse utanför skolans egna lokaler. (utflykter och raster)	Eleverna ska trivas och känna sig trygga under hela skoldagen.	Personal finns med vid förflyttningar, raster och aktiviteter utanför de egna lokalerna. Individuella självständighets träningar och god förberedelse tillämpas. Personal uppmärksammar och ingriper vid händelser som påverkar elevernas trivsel och trygghet negativt.	All personal	Juni och december
Bristande trivsel och otrygghet i sporthallens omklädningsrum.	Ökad trivsel och trygghet i att byta om i sporthallens omklädningsrum.	Förslag på förbättringar och önskemål lämnas till ansvarig i kommunen. Personal närvarar och samverkar runt individuella lösningar för eleverna, som är trygghets skapande i omklädningsrummen.	All personal	Juni och december

Kommentar till de prioriterade målen

Önskemål kvarstår om bås med duschdraperi i idrottshallens omklädningsrum.

Vid schemaläggning sträva efter att undvika att flera grupper är i omklädningsrummen samtidigt

Vretaskolans

trivselregler*

Jag väntar på min tur i klassrummet och i lekar.

Olika är bra

Jag är rädd om alla saker inomhus och utomhus.

vänta din tur

Alla är bra på olika sätt.

rädd om saker

Jag låter alla få vara med och leka.

Jag pratar lugnt när det är lektion och i matsalen så jag inte stör andra.

snäll kompis

Jag är trevlig och hjälpsam och säger hej till alla på skolan.

prata lugnt

